

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ-АҒARTY МИНИСТРЛІГІ
БАЛАЛАРДЫ ЕРТЕ ДАМЫТУ ИНСТИТУТЫ**

**БАЛАБАҚШАЛАР ЖАНЫНДА «ӘЖЕЛЕР МЕКТЕБІН», «АНАЛАР
МЕКТЕБІН», «ӘКЕЛЕР МЕКТЕБІН» ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО ОРГАНИЗАЦИИ «ШКОЛЫ БАБУШЕК», «ШКОЛЫ МАТЕРЕЙ»,
«ШКОЛЫ ОТЦОВ» ПРИ ДЕТСКИХ САДАХ**

Астана, 2024

*Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі
Балаларды ерте дамыту институты базасында әзірленген*

Балабақшалар жанында «Әжелер мектебін», «Аналар мектебін», «Әкелер мектебін» ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар – Астана, 2024. – 33 бет.

Пікір жазғандар:
Абдыкадыров А. А., п.ғ.к.;
Бакитова М. Б., меңгеруші;
Сомшина А. А., әдіскер.

Әдістемелік ұсынымдарда Балабақшалар жанында «Әжелер мектебін», «Аналар мектебін», «Әкелер мектебін» ұйымдастыру бойынша материал берілген.

Аталған әдістемелік материал мектепке дейінгі ұйымдардың педагогтеріне арналған.

Әдістемелік ұсынымдар ҚР ОАМ Балаларды ерте дамыту институтының Ғылыми-әдістемелік кеңесінде қаралып, ұсынылған (2024 жылғы 23 сәуірдегі №3 хаттама).

«Балаларды ерте дамыту институты», 2024 ж.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

Педагогтің кәсіптік қызметінің маңызды аспектілерінің бірі- тәрбиеленушінің ата-анасымен (заңды өкілдерімен) белсенді өзара қарым-қатынас жасау.

Білім беруді жаңғырту тәрбиеленушілердің отбасымен жұмыс жүйесін қайта қарауды талап етеді. Бұл ең алдымен қоғамның талаптарымен және қоғамда болып жатқан өзгерістермен байланысты. Екінші жағынан, бұл қазіргі кезде отбасының ерекшелігін, оның құндылықтары мен бағыттарын көрсетеді.

Отбасы-баланың алғашқы түсініктерін, дағдыларын қалыптастыратын орта. Балаларды тәрбиелеуде отбасындағы жайлы жағдай, ата-аналардың моральдық қасиеттерінің маңызы зор. Бүгінгі күні ата-аналардың, ата-әжелердің күні бойы жұмыста болуына және ата-әжелердің жас отбасыларынан бөлек ауылда тұруына байланысты мектеп жасына дейінгі балалардың ата-әже тәрбиесін жеткілікті алмауын немесе отбасында аналардың ғана бала тәрбиесімен айналысып, әкелердің тәрбие мәселесіне айтарлықтай көңіл бөлмеуін ескере отырып, балаларды дамыту мен тәрбиелеу үшін отбасы мен мектепке дейінгі ұйымның күш-жігерін біріктіру, ата-аналар мектебінің жұмысын жандандыру қажеттігі туындап отыр.

«Алып анадан туады», - дейді қазақ. Абай, Шоқандай ұлы тұлғалардың болашаққа өшпестей із қалдырып білімді, дана, ағартушы, ғалым, болып қалыптасуына, өсуіне жастайынан бойына сіңірген Ұлжандай, Зейнептей аналардың, Айғанымдай, Зередей әжелердің берген тәлімі мен тәрбиесі зор маңызға ие болған.

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуда баланың өмірі мен дамуына ықпал ететін барлық факторларды ескеру қажет. Демек, баламен жұмысты ата-аналарымен, қоршаған ортамен өзара ынтымақтастықта құру аса маңызды. Барлық ерекшеліктерді: элеуметтік жағдайды, отбасы тарихын, елдің мәдени ерекшеліктері мен салт-дәстүрлерін, баланың мінез-құлқы мен ерекшеліктерін ескеру қажет. Ата-аналармен үнемі қарым-қатынаста болу және оларды бейімдеу мен тәрбиелеу-білім беру процестеріне тарту мектепке дейінгі ұйым ұжымының басты міндеттерінің бірі болуға тиіс.

Жаңа нормативтік-мазмұндық тәсілдерді іске асыру жағдайында мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың алдына ашықтықты, ата-аналармен тығыз ынтымақтастықты және өзара іс-қимылды көздейтін нысаналы бағдарлар қойылады. Білім беру жүйесінің алдына қойылған міндеттер оқу-тәрбиелеу процесінің нәтижелі болуы үшін ата-аналардың жауапкершілігін арттыруды көздейді. Балаларды дамыту, тәрбиелеу және оқыту процесіне ата-аналарды тарту мәселесі мынадай бағыттарда шешіледі:

- 1) ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру;
- 2) ата-аналарды мектепке дейінгі ұйымның қызметіне тарту

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделінде (ҚРҰ 2021 жылғы 15 наурыздағы №137 қаулысымен бекітілген): «балаларды ерте жастан дамытуда ұлттық құндылықтарды заманауи теорияларымен үйлестіру, ұлттық мәдениет пен дәстүр арқылы рухани-адамгершілік құндылықтар негізінде

баланың жеке қасиеттерін қалыптастыру, отбасымен ынтымақтастық нысандарын кеңейту» қажеттілігі нақты айтылған [1].

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту жүйесінің алдына балаларды тәрбиелеу мен оқыту үшін жауапкершілікті іске асыруда ата-аналарға көмек көрсету жолымен оларды педагогикалық процеске белсенді қатысушылар ретінде тарту мақсаты қойылған. Аталған мақсатқа қол жеткізу үшін:

- әр тәрбиеленушінің отбасымен әріптестік қарым-қатынас орнату;
- балаларды дамыту мен тәрбиелеу үшін отбасы мен мектепке дейінгі ұйымның күш-жігерін біріктіру;
- өзара түсіністік атмосферасын құру, мүдделердің ортақтығын, мектепке дейінгі ұйымның тәрбиеленушілері мен педагогтері, ата-аналар арасында қарым-қатынасқа деген оң көзқарас пен тілектестікті қолдау;
- балалардың ата-аналарымен және заңды өкілдерімен сындарлы ынтымақтастықта қарым-қатынас орнату үшін педагогтерді даярлау көзделеді[1].

Мектепке дейінгі ұйымның ата-аналармен ынтымақтастықта әрекет етуі баланың тұлғалық қасиеттерін дамытуда ықпалы зор. Осы мақсатта балабақшалар жанында «Әжелер мектебін», «Аналар мектебін», «Әкелер мектебін» ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірленді.

Әдістемелік ұсынымдардың мақсаты: балабақшалар жанында «Әжелер мектебін», «Аналар мектебін», «Әкелер мектебін» ұйымдастыруда мектепке дейінгі ұйым педагогтеріне әдістемелік қолдау көрсету.

міндеттері:

- мектепке дейінгі ұйым мен отбасы арасында ынтымақтастық орнату арқылы тәрбиеленушілерді ұлттық құндылықтарға, отбасылық құндылықтарға баулу;
- отбасында және МДҰ-да тәрбиелеу әдістері мен тәсілдерінің бірізділігін қамтамасыз ету, ұрпақтар сабақтастығын сақтау және нығайту;
- баланы тәрбиелеу, дамыту мәселелері бойынша отбасына көмек көрсету;
- ұлттық мәдениет пен салт-дәстүрлер арқылы рухани-адамгершілік құндылықтар негізінде баланың жеке қасиеттерін қалыптастыру;
- ата-аналарды мектепке дейінгі ұйымның тәрбиелеу-білім беру процесіне тең құқылы және жауапты серіктестер ретінде тарту;

Мектепке дейінгі ұйымдар отбасымен тығыз байланыс орната отырып, тәрбиелеу – білім беру процесін ұлттық салт-дәстүрлер мен ұлттық құндылықтарға негіздеп, балаға жайлы жағдайлар жасауы қажет. Бұл баланың бойында қажетті дағдылардың қалыптасуына, олардың дербес әрекет етуіне, еркіндікті сезінуіне ықпал етеді. Осыған байланысты мектепке дейінгі ұйымдар мен отбасы арасында әріптестік қарым-қатынас орнату мақсатында балабақшалар жанында «Әжелер мектебі», «Аналар мектебі», «Әкелер мектебі» ұйымдастырылуда.

БАЛАБАҚШАЛАР ЖАНЫНДА «ӘЖЕЛЕР МЕКТЕБІН» «АНАЛАР МЕКТЕБІН», «ӘКЕЛЕР МЕКТЕБІН» ҰЙЫМДАСТЫРУ

«Әжелер мектебі», «Аналар мектебі», «Әкелер мектебінің» қызметі балаларды қазақ халқының ұлттық құндылықтарына, отбасылық құндылықтарға, отаншылдыққа, Отанға деген сүйіспеншілікке, оларды мәдени - әлеуметтік нормаларға баулуға, балаларды дамыту мен тәрбиелеу үшін отбасы мен мектепке дейінгі ұйымның күш-жігерін біріктіруге бағытталады.

Мектепке дейінгі ұйымдарда «Әжелер мектебін» «Аналар мектебін», «Әкелер мектебін» құру қағидалары:

- еріктілік (мектептерге мүше болатын ата-аналарға ерікті түрде қатысуға мүмкіндік беру);
- қызығушылық және қатысуға деген ұмтылыс;
- өзара ынтымақтастық;
- сабақтастық, жүйелілік.

МДҰ жанында «Әжелер мектебін», «Аналар мектебін», «Әкелер мектебін» құру кезеңдері

Мектепке дейінгі ұйымдарда «Әжелер мектебін», «Аналар мектебін», «Әкелер мектебін» ұйымдастыру үшін әр МДҰ өзінің жылдық жоспарын негізге алады.

Тәрбиеленушілердің отбасыларының ерекшеліктерін, аға буынмен қарым-қатынас сипатын, ата-аналар мен әжелердің бала тәрбиесімен айналысуын зерделеу.

Аталған мектептерді ұйымдастыру үшін мектепке дейінгі ұйым педагогіне әжелерді, аналар мен әкелерді бір ұжымға біріктіріп, ортаға тарту, ерікті түрде мүшелерді таңдау ұсынылады.

Педагогке мектептердің қызметін ұйымдастыруда әжелер мен аталар, аналар мен әкелер арасында сауалнамалар жүргізіп, олардың пікірлерін ескере отырып, тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктеріне, қызығушылықтарына, қажеттіліктеріне сәйкес ұлттық құндылықтарды негіздеу және әжелердің, аналар мен әкелердің мүмкіндіктерін, балабақшаның жылдық жоспарын ескеріп, «Әжелер мектебінің», «Аналар мектебінің», «Әкелер мектебінің» мақсаты мен міндеттерін құру ұсынылады.

Мектептердің мақсаты мен міндеттері айқындалғаннан кейін мектептердің жұмыс бағыттары, нысандары ұйымдастырылады. «Әжелер мектебін», «Аналар мектебін», «Әкелер мектебінің» қызметін МДҰ-да өткізілетін іс-шаралармен байланыстырып, жас топтарының тәрбиелеу - білім беру процесімен кіріктіру ұсынылады.

Балабақшада ата-аналармен жүргізілетін жұмыстың нысандары олардың педагогикалық мәдениетін көтеруге, балабақша мен отбасының өзара ынтымақтастығына және тәрбие жұмысының әлеуетін арттыруға бағытталады.

«Әжелер мектебін», «Аналар мектебін», «Әкелер мектебін» ұйымдастыру нысандары: консультациялар; сұхбаттасу; пікірталастар; семинар-практикумдар; шеберлік сыныптары; шығармашылық шеберханалар; дөңгелек үстелдер; ашық есік күндері; спорттық сайыстар; отбасылық тәрбие бойынша тәжірибе алмасу; көрмелер ұйымдастыру; қойылымдарға, спектакльдерге, мерекелерге, концерттерге, викториналарға, экскурсияларға қатысу; ұлттық ойындар сайысын өткізу ұсынылады.

«Әжелер мектебіне», «Әкелер мектебіне», «Аналар мектебіне» арнап арнайы орын немесе кабинет жасақтауға болады. Мұны балалар ішіне ойнап отыруға ыңғайлы, қазақ халқының тұрмыстық заттарымен, музыкалық аспаптарымен, әшекей бұйымдарымен, ұлттық киімдерімен және балалармен бірге жасаған қолөнер бұйымдарымен жабдықтау. Сонымен бірге осы жерде балалардың түрлі әрекеттерін, сондай-ақ осы мектептердің жұмыстарын және басқа да шараларды ұйымдастыруға болады.

БАЛАБАҚШАЛАР ЖАНЫНДА «ӘЖЕЛЕР МЕКТЕБІН», «АНАЛАР МЕКТЕБІН» ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР

Мақсаты: қоғам мен отбасының өзара ықпалдастығының жаңа нысандарын дамыту, мектепке дейінгі ұйымның әлеуметтік мәртебесі мен рөлін арттыру.

Міндеттері:

- мектепке дейінгі ұйымның қызметіне әжелер мен аналарды белсенді қатысуға тарту;
- баланы тәрбиелеу мәселелері бойынша мектепке дейінгі ұйымға көмек көрсету;
- отбасылық тәрбиенің озық тәжірибесін насихаттау;
- педагогикалық тәжірибе алмасу, ұлттық салт-дәстүрлер негізінде өскелең ұрпақты тәрбиелеу;
- отбасында және МДҰ-да тәрбиелеу әдістері мен тәсілдерінің бірізділігін қамтамасыз ету, ұрпақтар сабақтастығын сақтау және нығайту;
- аға буынға құрмет көрсету.

Мектептердің қатысушылары:

әжелер мен аналар, МДҰ педагогтері

Жұмыстың қағидалары:

еріктілік, педагогикалық әдепті сақтау.

Жұмыстың негізі бағыттары:

Отбасылық тәрбиенің озық тәжірибесін насихаттау; мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеуде ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру; қоғамдық-отбасылық өзара қарым-қатынастың жаңа нысандарын дамыту; тәрбие функцияларын орындауда отбасына көмек көрсету; педагогикалық білімді кеңейту; педагогикалық, өмірлік тәжірибе алмасу, ұлттық, отбасылық дәстүрлерді жинақтау және насихаттау.

МДҰ жанында «Әжелер мектебі», «Аналар мектебін» құру кезеңдері.

1 кезең: тәрбиеленушілердің отбасыларының ерекшеліктерін, аға буынмен қарым-қатынас сипатын, аналар мен әжелердің бала тәрбиесімен айналысуын зерделеу (1, 2, 3 - қосымшалар).

2 кезең: мектептердің мүшелерімен, әжелер мен аналардың қатысуымен жоспарлы кездесулер ұйымдастыру және өткізу.

Жұмыстың негізгі нысандары: консультациялар, әңгімелесу, пікірталас, семинар-практикум, шеберлік-сыныптары, дөңгелек үстел, тәжірибе алмасу, бейнероликтерді қарау, шығармашылық шеберханалар, қойылымдарға, мерекелерге, концерттерге, викториналарға, экскурсияларға қатысу, көрмелер, сайыстар ұйымдастыру.

Балалардың шығармашылық қабілеттерін, қолөнерге деген қызығушылықтарын арттыру, қазақ халқы қолөнер шеберлерімен жасалған бұйымдарды таныстырып, түрлі тұрмыстық, зергерлік заттарды балалар анасымен, әжесімен бірге жасау (жапсыру, мүсіндеу, тоқу, өру).

Аналар мен әжелерді ертеңгіліктерде, түрлі іс-шараларда сахналық қойылымдарға қатысуға, таныс әдеби шығармалар, ертегілер бойынша қарапайым қойылымдарды ойнауға, образды бейнелеуге (кейіпкерлердің костюмдерін, атрибуттарды дайындау, тосын сәттерді әзірлеу және т.б.) тартуға болады.

Балабақшада дәстүрден тыс сурет салу көрмесін ұйымдастыру. Балалардың бейнелеу әрекетіне деген қызығушылығын ояту, көркемдік қабылдауларын дамыту, сурет салудың дәстүрден тыс техникасын қолдану негізінде аналар мен әжелерді балаларымен (немерелерімен) бірге ортақ жұмысқа тартуды ұсыну.

Кітап бұрышы мен мобильді кітапхананы кітаптармен толықтыруға ата-аналарды ұйымдастыру.

Әжелер мен аналарды көркем әдебиет, сөйлеуді дамыту ұйымдастырылған іс-әрекеттерінде тақырып бойынша балаларға әңгімелер мен ертегілерді баяндап беруге шақыру.

Ересек, мектепалды топ балаларының ата-аналарымен, әжелерімен бірге мәнерлеп өлең оқу сайыстарын өткізу.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттер бөлімдерінде мақал-мәтелдер айту, жұмбақтар жасыру кезеңінде аналар мен әжелердің аудио немесе видео жазбасын қолдануды ұсыну.

Ата-аналарды тәрбиелеу - білім беру процесіне тарту және «Әжелер мектебі», «Аналар мектебі» жұмыстарын жандандыру үшін балабақшада және үйде жұмсақ төсеніштерді, көрпешелерді әжелермен бірге ықпалдастықта дайындау ұсынылады. Жұмсақ төсеніштер мен көрпешелерді қазақтың ою-өрнектерімен безендіруге қыздарды тартуға болады, яғни оларды қолөнерге баулу, сондай-ақ қолдың ұсақ моторикасын дамыту үшін оюларды қиюды, орналастыруды ұсыну.

Мектепке дейінгі ұйымдарда «Әжелер мектебін», «Аналар мектебінің», қызметін ұйымдастыру үшін, төмендегі сілтемелер ұсынылады.

Алаша тұрмыстық бұйымның, құрақ көрпенің жасалу жолын балаларға әжелер көрсетеді. Осындай жұмыстарды бірге орындауда әжелер өнегелі әңгімелерді, ертегілерді айта отырып, балаларда ауызекі сөйлеуді, сөздік қорды қалыптастырады, өмірде әртүрлі жағдайлардағы қарым-қатынас дағдыларын меңгертіп, қолдың ұсақ моторикасын, командада жұмыс істеу дағдыларын дамытады.

<https://youtu.be/TyzA9CBwhn8?si=i24721YXDLHyi-CI>

<https://youtu.be/Qy2NI-WfKx4?si=fIIkaDg7TnrJFvtL>

Аналар, әжелер қазақ халқының ұлттық тағамдарының жасалу жолымен балаларды таныстырып, танымдық білімдерін жетілдіреді. Балалар сөздік қорларын тары, талқан, бидай, жент, диірмен сөздерімен толықтырады. Төрт түлік және оның төлдері (мінезіндегі ерекшеліктер, қозғалысы, қоректенуі, адамдарға пайдасы), оларға күтім жасаудағы ересектердің еңбегі туралы ұғымдарын кеңейту.

https://youtu.be/AsCXoOFBqkQ?si=jg_0W7epQQCfmwVG

https://www.youtube.com/watch?v=hwC9C_tL_rE

<https://youtu.be/d5gIIMYVf80?si=i4sAb4kBsDuTz0No>

Балаларға тұсау кесу дәстүрімен таныстырып олардың алғашқы қадамы ересектерді қуанышқа бөлейтінін жеткізіп және оларды ересектердің жақсы көретінін білдіру, дәстүрге байланысты балалармен ән айту, би билету, жұмбақ шешкізу, жаңылтпаш, санамақ айтқызу, сөздік қорларын жаңа сөздермен байыту.

<https://youtu.be/h0NcX0xf5tU?si=T1DYBiKAU0QrO5pF>

<https://youtu.be/-IxW1D4ieAI?si=StX7YCnyZV24bjTJ>

Тәрбиеленушілерді әжелер, аналар қазақ халқының ұлттық салт-дәстүрлеріне баулу, балаларды бесікпен таныстыру, бесік жырын айтып отырып ойнату арқылы балаларды қамқорлыққа баулу, балаларға бесік жырын күнделікті ұйықтар алдында тыңдатуды әдетке айналдыру. Балаларды бесік жырларын, халық әндерін, ертегілерін, авторлық шығармаларды тыңдауға үйрету.

https://youtu.be/bs_CRraWNdo?si=aOugviJ3xmBcmZd2

<https://youtu.be/ZacN5Et6joU?si=WQsf48UB-lqh9UBm>

<https://www.youtube.com/watch?v=TD7Lu2t1C3o>

Қазақ халқының салт-дәстүрлерімен таныстыруды жалғастыру, «Асар», дәстүрлерінің мәнін түсіндіру, балаларды бір-біріне көмек қолын созуға, бірлесіп, келісіп ойнауға, тапсырманы орындауға, бір-бірінің қуанышына ортақтаса білуге, бір-біріне қамқор болуға баулу. Әжелер, аналар киіз басуды балабақшада қыздарға көрсетіп, үйрету арқылы оларды қол өнерге баулуға болады. Киізден, табиғи материал жүннен түрлі тұрмысқа қажетті әртүрлі бұйымдар жасаумен қатар оған оюлап, өрнек салуды, сәндік бұйымдар жасауды ұсыну. Киіз басу (қойдың жүнін жуып, кептіру, сабап, қылшығын алып, түту) әдістерін және жүн мен жіпті түрлі түстерге бояп, киізге өрнектер салу, түстерді бір-бірімен үйлестіруді дамыту.

https://youtu.be/UmGdLk_U-vw?si=KkqH4MFI7ZEk0Cvi

<https://youtu.be/fyePWparwhY?si=dF4ztLPx7VJjEpAV>

<https://youtu.be/lx4n5SnZ8M4?si=IqX8Dim0xKYdalx3>

Текеметті дайындау барысында оюларды орналастыруды қыздарға орындатуда негізгі түстерді дұрыс атауға, кеңістікте дұрыс бағдарлауды үйрету. Әжелер мен аналар шидің не үшін қажет екенін түсіндіре отырып, оның түрлері туралы айтып, оның қалай тоқылатын көрсетіп, қыздармен бірге тоқып балаларды ұлттық өнерге баулиды. Аналарға қыздарымен бірге бауырсақ және басқа да нан түрлерін (тоқаш, бәліш, пицца және т.б.) пісіру ұсынылады. Ұлттық тағамдардың бірі - құртты жасауды көрсету, құртты алақанға салып, домалату арқылы балалардың ұсақ қол моторикасын дамытуға болады. Өзірлеген тағамдарымен шәй ішіп отырып ән айту, әңгімелесу, яғни осындай әрекеттер арқылы анасы қызын үй шаруасына, тазалық пен ұқыптылыққа баулиды.

<https://youtu.be/kHI-09lpxA8?si=SoUIWNwQ17vCl9Qv>

<https://youtu.be/ScOqlAJ4EtM?si=fFqXEiTyEE13BFfP>

<https://youtu.be/ZKpflyOYEK8?feature=shared>

Мектепке дейінгі ұйымдарда құрылған «Әжелер мектебі», «Аналар мектебі» ұйымдастырған жұмыстарын келесі сілтемеден көруге болады.

<https://www.facebook.com/share/v/Pg3XJ9NQmFvbiTFf/?mibextid=qi2Omg>

<https://www.facebook.com/share/v/d3sdPauBnucArsNx/?mibextid=qi2Omg>

<https://www.facebook.com/share/p/mScVQqnPxtjPje2P/?mibextid=qi2Om>

БАЛАБАҚШАЛАР ЖАНЫНДА «ӘЖЕЛЕР МЕКТЕБІН» ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР

Мақсаты: баланы тәрбиелеу мен дамыту мәселелеріне әкелерді тарту, мектепке дейінгі ұйым мен отбасының күш - жігерін біріктіру.

Міндеттері:

-әкенің беделін көтеру және оның отбасында балаларды тәрбиелеуде ықпалын арттыру;

-балаларды жан-жақты дамыту процесінде әкелер мен педагогтердің өзара әрекетін ықпалдастыру;

-әкелерді балалармен бірге түрлі әрекеттерді ұйымдастыруға және бірлесіп өткізуге тарту;

- балалар мен әкелер арасында оң қарым-қатынас қалыптастыру;

-балаларды тәрбиелеуде әкелерге психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету;

-ата-аналардың (заңды өкілдердің) педагогикалық мәдениетін арттыру;

-отбасы мүшелерін өзара келісуге және оларды басқа әлеуметтік салаларда қолдана білуге үйрету;

Мектептің қатысушылары:

әкелер, МДҰ педагогтері.

Жұмыс қағидалары:

еріктілік, педагогикалық әдепті сақтау.

Жұмыстың негізгі бағыттары: отбасылық тәрбиенің озық тәжірибесін насихаттау; мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеуде ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру; қоғамдық-отбасылық өзара қарым-қатынастың жаңа нысандарын дамыту; тәрбие функцияларын орындауда отбасына көмек көрсету; педагогикалық білімді кеңейту; педагогикалық, өмірлік тәжірибе алмасу, ұлттық, отбасылық дәстүрлерді жинақтау және насихаттау.

МДҰ жанында «Әкелер мектебін» құру кезеңдері.

1 кезең: тәрбиеленушілердің отбасыларының ерекшеліктерін, әкемен қарым-қатынас сипатын, әкелердің бала тәрбиесімен айналысу деңгейін зерделеу

(1-қосымша).

2 кезең: мектеп мүшелері мен әкелердің қатысуымен жоспарлы кездесулер ұйымдастыру және өткізу.

Жұмыстың негізгі нысандары:

әңгімелесу, консультациялар, пікірталас, семинар-практикум, шеберлік-сынып, дөңгелек үстел, шығармашылық шеберханалар, экскурсияларға қатысу, көрмелер, сайыстар, отбасылық тәрбие бойынша тәжірибе алмасу, балабақшаның қоғамдық жұмыстарын ұйымдастыру.

Әкелерді балабақша ішіндегі қоғамдық жұмыстарға тартуға болады: қыс мезгілінде ауланы қардан тазарту және қардан түрлі бейнелер тұрғызу арқылы баларды таныс мамандық иелеріне құрметпен қарауға, олардың еңбек нәтижелеріне қамқорлық танытуға баулу. Балаларды ересектердің еңбегін бақылау негізінде ойын әрекетіне ынталандыру. Өзгенің еңбегінің нәтижесіне құрметпен қарауға тәрбиелеу, көмек көрсету ниеттерін қолдау.

Күз мезгілінде құстарға қамқорлық жасау мақсатында әкелер ұлдарымен бірге ұялар жасап, оны ағаштардың басына орнатып ересектердің еңбегіне қызығушылық тудыру. Ересектердің еңбегін бақылауға баулу, ересектердің әрекеттерді қалай орындап жатқанына балалардың назарын аудару. Ересектерге көмектесу ниетін қолдау.

Әкелерді жаз мезгілінде аулаға құм тасу, ағаштар отырғызу, заттық-дамытушы ортаға қажетті құрал-жабдықтарды әзірлеу, топтағы жиһаздарды жөндеуге тарту. Бұл әрекеттерді балалардың әкесімен бірге іске асыру арқылы олардың бойында табиғат әлеміне танымдық қызығушылықты, табиғаттың тірі объектілеріне жанашырлық сезімді дамытып, өсімдіктерді күтіп-баптауды, әкесіне деген мақтаныш сезімін оятып, шамасы келетін, бірлескен еңбек әрекетіне қатысуға ынталандыру.

Балалардың денсаулығын нығайту, қимыл белсенділігін дамыту, салауатты өмір салтын қалыптастыру мақсатында, әкелерді денешынықтыру маманымен бірге балалар мен ата-аналармен бірлескен спорттық, ұлттық сайыстарды ұйымдастырушы ретінде тартуға болады.

Балалардың шығармашылық қабілеттерін, қолөнерге деген қызығушылықтарын арттыру, қазақ халқы қолөнер шеберлерімен жасалған

бұйымдарды таныстырып, түрлі тұрмыстық, зергерлік заттарды балалар әкесімен бірге, жапсыру, мүсіндеу ұйымдастырылыған іс-әрекеттерінде жасауды ұсыну.

Серуен барысында балалармен қимылды ойындар ойнатуға әкелерді тару. Қимылды ойындар бала денсаулығын нығайтумен қатар ата-аналарға баланың қабілеттерін білуге көмектеседі, ересектер мен балаларға бір-бірімен қарым-қатынас жасауға мүмкіндік береді.

Мектепке дейінгі ұйымдарда «Әкелер мектебінің» қызметін ұйымдастыру үшін төмендегі сілтемелер ұсынылады.

Әкелер баласымен бірге бесік жасай отырып, оның бөліктерімен таныстыру арқылы бесіктің маңызы туралы түсінік береді және баланың қолөнерге деген қызығушылығын арттырады. Ұлдарға тері илеуді, иленген теріден қамшы өруді көрсете отырып, қамшының атқа отырғанда қажет екенін түсіндіреді.

<https://youtu.be/MLdAIJvbF2Y?si=ZFido6jwH3ZPd8UJ>

<https://youtu.be/NDjndbgbdWU>

<https://www.youtube.com/watch?v=N-mcw8z1cGw>

Сазбалшықтан құмыра (түрлі мүсіндер) жасау арқылы, саз балшықты қолмен илеуде балада қолдың сүйектері қатайып, қолдың ұсақ моторикасы дамиды. Осы іспен айналысу барысында, әкесі (атасы) баласына оның жасалу техникасын айтып, баланың есте сақтауын және сөйлеуін дамытып, қолөнерге қызығушылығын арттырады.

<https://www.youtube.com/embed/DJCGNz2nkNg>

<https://youtu.be/8BbdShagSKk?si=3fmHhw9yCCbvyRZ5> |

Әкесі баласына домбыра жасап беріп қана қоймай, өзі оны шерте біліп балаларға қазақтың ұлттық аспабы домбырамен орындалған әндер мен күйлерді тыңдату.

https://youtube.com/watch?v=CGGnrNT_d7I&feature=shared

Қазақ халқының түрлі тұрмыстық заттарын ағаштан жасау өнеріне мән беріп, оларды жасауға балаларды тарту, қалауы бойынша дайын заттарды ою-өрнектермен және қосымша заттармен (моншақ, дән) безендіруді ұсынып баллардың эстетикалық талғамдарын қалыптастыру, балалардың ой-өрістерін кеңейту.

https://youtu.be/qTN9tZfy6kE?si=0cb-S_6OatBrQv65

Қалдық (қағаз, жіп, былғары) материалдармен, ұлттық нақыштағы бұйымдармен жұмыс жасау кезінде баланың әрекетін жоспарлау дағдыларын жетілдіруге, дербестік пен шығармашылық танытып, мақсатты түрде жұмыс жасай білуге үйрету.

<https://youtu.be/VD0UyDBcPCI?si=8Xw1qyD35YC1uyX9>

Мектепке дейінгі ұйымдарда құрылған «Әкелер мектебі» ұйымдастырған жұмыстарын келесі сілтемеден көруге болады.

<https://www.facebook.com/share/p/bGV7vkTGeVU75Xpr/?mibextid=qj2Omg>

<https://www.facebook.com/share/v/Ub1mppEsukGLNhkM/?mibextid=qj2Omg>

<https://www.facebook.com/share/p/mScVQqnPxtjPje2P/?mibextid=qj2O>

ҚОРЫТЫНДЫ

Жан-жақты жетілген, бойында ұлттық құндылықтар, сана-сезімі қалыптасқан парасатты азамат тәрбиелеп өсіру – отбасының, балабақшаның, барша халықтың міндеті.

«Тәрбиесіз берілген білім - адамзаттың қас жауы», - деп Әл Фараби айтқандай, алдымен балаларға үлгілі тәрбие бере отырып, заман талабына сай қалыптасуына ықпал ету қажет. Әрине, тәрбиенің алғашқы бастамасын бала отбасында алады, ал ата-ана мен педагог алдында тұрған міндет ортақ болғандықтан, олардың арасындағы байланыс неғұрлым берік болған сайын тәрбие нәтижесі де соғұрлым табысты болады. Ата-ана бала бойында адамгершілік, әдептілік, мейірімділік қасиеттерін қалыптастырушы, шығармашылық, еңбекқорлық, физикалық қабілеттерін дамытушы алғашқы ұстаз болып табылады. Әрбір отбасы қоғамның бір бөлігі болып табылатындықтан, бала тәрбиесіндегі жауапкершілік балабақшамен бірдей болуы тиіс. Сондықтан да мектепке дейінгі ұйым, отбасы тәрбиесіндегі өзіндік ерекшелігін ескеріп, балабақша мен отбасындағы тәрбие жұмысының бірлігін арттыруға бағытталған мектептер қызметтерін жандандыруды қолға алуда.

Әр отбасында дүниеге келген сәби ата-анасының ғана емес, туған елінің ертеңгі арқа сүйер азаматы, төл ұлтының туын көтерер перзенті. Отбасында ата мен әженің тәрбиесін үлгі - өнегесін көріп, өскен бала қай кезде де рухани дүниесі бай, көргенді, көпшіл болып өседі. Мейірім мен адалдық та, үлкенге деген құрмет те ата мен әженің тәрбиесін көрген ұл мен қыздың бойынан табылады. Әже өнегесі – ғасырлар бойы ұрпақтан-ұрпаққа жалғасып келе жатқан ұлы құндылық, тәрбиенің қайнар көзі. Әже тәрбиесі арқылы бала жақсы мен жаманды ажыратып, үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсетуді үйренеді. Әдетте әже тәрбиесін алған баланы жұрт «тәрбиелі бала», «көргенді бала» деп баға беріп жатады. Өйткені әженің мейірімі мен шапағатына бөлене отырып балада жағымды мінез-құлық қалыптасады, жалпы рухани тәрбие алады, сонымен қатар елгезек, үй шаруасына бейім, мейірімді, адал болып өседі.

Ата-аналармен жүргізілетін жұмыстың түрлері мен әдістері ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыруға, мектепке дейінгі ұйым мен отбасы арасындағы өзара байланысты нығайтуға, отбасылық дәстүрлерді сақтауға, тәрбие беру әлеуетін күшейтуге бағытталуы қажет. Балабақша мен отбасы арасындағы педагогикалық өзара байланыстың табыстылығы, көбіне тәрбиешінің өз қызметінде қаншалықты ата-аналардың қызығушылығын тудыратын және заманауи мектепке дейінгі ұйымның тәрбиелеу-білім беру процесіне белсене қатысуға жағдай жасайтындай ата - аналармен жұмыс түрлерін қолдануына байланысты.

АТА-АНАЛАРҒА АРНАЛҒАН САУАЛНАМА

1. Балаңызды тәрбиелеуде әжелерінің үлесі бар ма?

- а) баламның тәрбиесімен тек әжелері айналысады;
- ә) мен елеспей-ескермейтін кеңестер береді;
- б) мен үшін пайдалы кеңестер береді;
- в) олардың айтқандарын орындаймын;
- г) әжелер тәрбие мәселесіне мүлдем араласпайды;
- ғ) әжелер менің ұсыныстарымды орындайды.

Басқа _____

2. Балаңыз әжелерімен жиі араласа ма?

- а) бір әжесі бізбен бірге тұрады, екінші әжесі демалыс күндері келеді;
- ә) әжесінің біреуі баланы қарайды, екіншісі кейде қонаққа келеді;
- б) әжелер кезекпен баламды қарайды;
- в) әжелерімен айына бір рет кездеседі;
- г) әжелерімен сирек кездеседі;
- ғ) әжелерімен араласпайды.

Басқа _____

3. Баланыңыздың тәрбиесіне қатысты әжелерімен дау-дамайлар орын алған жағдайлар болды ма?

- а) үнемі;
- ә) сирек, тек жеке ұстанымдарым бойынша;
- б) жоқ, ешқашан

Басқа _____

4. Әжелердің баланы өзінің қалауы бойынша тәрбиелеуін қалай қабылдайсыз?

- а) баламен қарым-қатынас жасауын шектеймін;
- ә) мұндай жағдай орын алмау үшін әңгімелесемін;
- б) әрқашан өз пікірімді айтамын;
- в) қарсы келмеймін, себебі бізде келіспеушілік жоқ;
- г) қарсы келмеймін, өйткені әжесі өзінің қалауынан бас тартпайды;
- ғ) әжелер немерелерін еркелетуі керек.

ӘЖЕЛЕР МЕН АТАЛАРҒА АРНАЛҒАН САУАЛНАМА

1. Немерелеріңізді тәрбиелеуге үлесіңізді қосасыз ба?

- а) тек мен ғана баланың тәрбиесімен айналысамын;
- б) ата-анасына олар елеп-ескермейтін кеңестер беремін;
- в) ата-анасына олар мақұлдайтын кеңестер беремін;
- г) ата-анасының айтқанының барлығын орындаймын;
- д) тәрбие мәселесіне мүлдем араласпаймын;
- е) немеремнің ата-анасы толықтай менің ұсыныстарымды орындайды.

Басқа _____

2. Сіз немерелеріңізбен қаншалықты жиі араласасыз?

- а) үнемі, өйткені біз бірге тұрамыз;
- ә) мен кейде қонаққа келемін;
- б) айына бір рет кездесеміз;
- в) сирек кездесеміз;

Басқа _____

3. Немереңіздің тәрбиесіне қатысты оның ата-анасымен дау-дамайлар орын алған жағдайлар болды ма?

- а) үнемі;
- ә) сирек, тек жеке ұстанымдарым бойынша;
- б) жоқ, ешқашан.

Басқа _____

4. Егер тәрбие мәселесінде ата-ананың пікірі сіздің піріңізбен сәйкес келмеген жағдайда, сіз қалай әрекет етесіз?

- а) баламен қарым-қатынас жасауын шектеймін;
- ә) мұндай жағдай орын алмау үшін әңгімелесемін;
- б) әрқашан өз пікірімді айтамын;
- в) қарсы келмеймін, себебі бізде келіспеушілік жоқ;
- г) қарсы келмеймін, өйткені ата-анасы өзінің пікірінен бас тартпайды;
- ғ) бала тәрбиесімен ата-анасы айналысуы қажет.

Басқа _____

ӘЖЕЛЕР МЕН АТАЛАРҒА АРНАЛҒАН ЖАДНАМА

Құрметті әжелер мен аталар! Немерелеріңізді тәрбиелеуге қатысты сіздерге кеңестер ұсынылады.

1. Немерелеріңізге деген сүйіспеншілікті олардың қалағанын орындау, оларға қызмет ету деп қабылдамау.
2. Балаларға өзін-өзі тәрбиелеу үшін қажетті әрекеттерді өзіне орындату.
3. Оларға көп сыйлықтар беріп, орынсыз еркелетпеу.
4. Балаларға шектен тыс қамқорлық көрсетпеу.
5. Оларға өзіңіз, балалық шағыңыз, жұмысыңыз туралы жиі айту.
6. Балалармен сырыңызбен бөлісу.
7. Балалармен жиі әңгімелесу, оларға ертегілер оқып беру, бірге серуендеу.
8. Оларға сенімділік, жауапкершілік, еңбекқорлықтың үлгісін көрсету.
9. Немерелеріңізге өзіңізбен бірге еңбек етуге мүмкіндік беру.
10. Немереңізбен ересек адамдай сөйлесу.
11. Олардың әлі кіші екенін естеріне сала бермеу. Оларды өздерін ересек сезінетін әрекеттерге тарту.
12. Немерелермен қарым-қатынаста сыпайы және әдепті болу.

ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі» (ҚР Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысы).
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (ҚР ОАМ 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығы)
3. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы (ҚР БҒМ 2016 жылғы 12 тамыздағы № 499 бұйрығы)
4. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасына нұсқаулық, – Астана, 2022 - 258 бет.
5. «Мәңгілік ел» ұлттық идеясын мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында жүзеге асырудың шарттары. «Қазақстанда мектепке дейінгі білім берудің ғасырлық тарихи шежіресі» атты Республикалық педагогикалық оқу. Қостанай. 2017.
6. Жұмабекова Ф.Н. Мектепке дейінгі педагогика – Алматы: Фолиант, 2008.

МАЗМҰНЫ

1.	Түсіндірме жазба	3
2.	Балабақшалар жанында «Әжелер мектебін» «Аналар мектебін», «Әкелер мектебін» ұйымдастыру	5
3	Балабақшалар жанында «Әжелер мектебін», «Аналар мектебін» ұйымдастыру бойынша ұсынымдар	6
4	Балабақшалар жанында «Әкелер мектебін» ұйымдастыру бойынша ұсынымдар	9
5	Қорытынды	12
6.	Қосымша	13
7	Қолданылған әдебиеттер	16

*Разработаны на базе Института раннего развития детей
Министерства просвещения Республики Казахстан*

Методические рекомендации по организации «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов» при детских садах: методические рекомендации. – Астана, 2024. – 33 с.

Рецензенты:

Абдыкадыров А. А., к.п.н.;
Бакитова М. Б., заведующая;
Сомшина А. Е., методист

В методических рекомендациях представлен материал по организации «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов» при детских садах.

Данный методический материал предназначен для педагогов дошкольных организаций.

Методические рекомендации рассмотрены и рекомендованы Научно-методическим советом Института раннего развития детей МП РК (протокол № 3 от 23 апреля 2024 года).

Институт раннего развития детей, 2024 год

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Одним из важных аспектов профессиональной деятельности педагога, является активное взаимодействие с родителями (законными представителями) воспитанника.

Модернизация образования требует пересмотра системы работы с семьями воспитанников. Это в первую очередь обусловлено требованиями общества и теми изменениями, которые в нем происходят. С другой стороны это диктует сама специфика современной семьи, ее ценности и ориентиры.

Семья - это среда, в которой ребенок формирует первые представления, навыки. В воспитании детей большое значение имеют комфортные условия в семье, нравственные качества родителей. Сегодня, в связи с тем, что родители, бабушки и дедушки работают весь день, или бабушки и дедушки живут отдельно от молодых семей, дети дошкольного возраста не получают достаточного родительского воспитания, либо воспитанием детей занимаются только матери. Учитывая тот факт, что отцы не уделяют особого внимания вопросу воспитания, и возникает необходимость объединения усилий семьи и дошкольной организации по вопросам развития и воспитания детей, активизации работы родительской школы.

«Алып анадан туады», — говорит казахский народ. Большое значение в становлении великих ученых и просветителей как Абай и Чокан, оставивших неизгладимый след в истории, огромную роль сыграло воспитание, данное матерями Улжан, Зейнеп, бабушками Айганым, Зере.

В дошкольном воспитании и обучении необходимо учитывать все факторы, способствующие жизни и развитию ребенка. Поэтому очень важно выстраивать работу с ребенком во взаимодействии с родителями и окружающей средой. Необходимо учитывать все особенности: социальное положение, поведение и особенности ребенка, историю семьи, культуру и традиции страны. Постоянное общение с родителями и вовлечение их в воспитательно-образовательный процесс должно стать одной из главных задач коллектива дошкольной организации.

В условиях реализации новых нормативно-содержательных подходов перед дошкольным воспитанием и обучением ставятся целевые ориентиры, предполагающие открытость, тесное сотрудничество и взаимодействие с родителями. Задачи, поставленные перед системой образования, предполагают повышение ответственности родителей за результативность воспитательно-образовательного процесса. Проблема вовлечения родителей в процесс развития, воспитания и обучения детей решается в следующих направлениях:

- 1) повышение педагогической культуры родителей;
- 2) вовлечение родителей в деятельность дошкольной организации.

В модели развития дошкольного воспитания и обучения (утвержденной постановлением правительства РК от 15 марта 2021 года №137) четко обозначена необходимость гармоничного сочетания национальных ценностей

с современными теориями целостного раннего развития детей, формирования личностных качеств ребенка на основе духовно-нравственных ценностей через национальную культуру и традиции, расширения форм сотрудничества с семьей [1]. Для достижения данной цели предусматривается:

- установление партнерских отношений с семьей каждого воспитанника;
- объединение усилий семьи и дошкольной организации для развития и воспитания детей;
- создание атмосферы взаимопонимания, общности интересов, позитивного настроения на общение и доброжелательную взаимоподдержку родителей, воспитанников и педагогов дошкольной организации;
- подготовка педагогов для установления конструктивного взаимоотношения с родителями и законными представителями детей [1].

Сотрудничество дошкольной организации с родителями имеет большое влияние на развитие личностных качеств ребенка. С этой целью разработаны методические рекомендации по организации «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов» при детских садах.

Цель методических рекомендаций: оказание методической поддержки педагогам дошкольных организаций в организации «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов» при детских садах.

Задачи:

- приобщение воспитанников к национальным, семейным ценностям посредством сотрудничества между дошкольной организацией и семьей;
- обеспечение последовательности методов и приемов воспитания в семье и дошкольной организации, сохранение и укрепление преемственности поколений;
- оказание помощи семье по вопросам воспитания, развития ребенка;
- формирование личностных качеств ребенка на основе духовно-нравственных ценностей через национальную культуру и традиции;
- привлечение родителей в качестве равноправных и ответственных партнеров воспитательно-образовательного процесса дошкольной организации.

Дошкольным организациям необходимо устанавливать тесные связи с семьей, основывая воспитательно – образовательный процесс на национальных традициях и национальных ценностях, создавая комфортные условия для ребенка. Это способствует формированию у ребенка необходимых навыков самостоятельной деятельности, ощущению свободы. В этой связи, в целях установления партнерских отношений между дошкольными организациями и семьей, при детских садах организуются «Школа бабушек», «Школа мам», «Школа отцов».

ОРГАНИЗАЦИЯ «ШКОЛЫ БАБУШЕК», «ШКОЛЫ МАТЕРЕЙ», «ШКОЛЫ ОТЦОВ» ПРИ ДЕТСКИХ САДАХ

Деятельность «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов» будет направлена на объединение усилий семьи и дошкольной организации для развития и воспитания детей, приобщение их к национальным ценностям казахского народа, семейным ценностям, патриотизму, любви к Родине, культурно - социальным нормам.

Правила создания «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов» в дошкольных организациях:

- добровольность (предоставление родителям - членам «Школ», возможности принимать участие в добровольном порядке);
- интерес и стремление к участию;
- взаимное сотрудничество;
- преемственность, последовательность.

Этапы создания «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов» при ДО.

Для организации «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов» при детских садах, каждой дошкольной организации необходимо брать за основу свой годовой план.

Изучение особенностей семей, характера общения воспитанников со старшим поколением, участия родителей и бабушек в воспитании детей.

Для организации данных Школ педагогу дошкольной организации предлагается объединить бабушек, матерей и отцов в один коллектив, вовлечь их в среду, выбрать членов на добровольной основе.

Для организации деятельности Школ педагогу необходимо провести опрос среди бабушек и дедушек, матерей и отцов, учитывая их мнения и возможности, годовой план детского сада, определить цели и задачи «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов», обосновать национальные ценности в соответствии с возрастными особенностями, интересами, потребностями воспитанников.

Определив цели и задачи, следует наметить направления и формы работы Школ. Рекомендуется связать деятельность «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов» с мероприятиями, проводимыми в дошкольной организации, интегрировать в воспитательно-образовательный процесс в соответствии с возрастом воспитанников.

Формы работы с родителями в детском саду должны быть направлены на повышение педагогической культуры родительской общественности, взаимное сотрудничество детского сада и семьи и повышение потенциала воспитательной работы.

Формы работы «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов»: консультации; беседы; дискуссии; семинары-практикумы; мастер-классы; творческие мастерские; круглые столы; дни открытых дверей; спортивные конкурсы; обмен опытом по семейному воспитанию; организация выставок;

участие в постановках, спектаклях, праздниках, концертах, рекомендуется участие в викторинах, экскурсиях; проведение соревнований по национальным играм.

Для «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов» можно выделить отдельный кабинет. Рекомендуется оборудовать его предметами быта казахского народа, музыкальными инструментами, украшениями, национальной одеждой и поделками, изготовленными совместно с детьми, так, чтобы воспитанникам было удобно играть там. Вместе с тем, в этих кабинетах можно организовывать различные деятельности детей, а также работу Школ и другие мероприятия.

РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ОРГАНИЗАЦИИ «ШКОЛЫ БАБУШЕК», «ШКОЛЫ МАТЕРЕЙ» ПРИ ДЕТСКИХ САДАХ

Цель: развитие новых форм взаимодействия общества и семьи, повышение социального статуса и роли дошкольной организации.

Задачи:

- привлечение бабушек и мам к активному участию в деятельности дошкольной организации;
- оказание помощи дошкольной организации по вопросам воспитания ребенка;
- пропаганда положительного опыта семейного воспитания;
- обмен педагогическим опытом, воспитание подрастающего поколения на основе национальных традиций;
- обеспечение последовательности методов и приемов воспитания в семье и ДО, сохранение и укрепление преемственности поколений;
- проявление уважения к старшему поколению.

Участники Школ:

бабушки и мамы, педагоги ДО

Принципы работы:

добровольность, соблюдение педагогической этики.

Основные направления деятельности:

пропаганда положительного опыта семейного воспитания; повышение педагогической культуры родителей в воспитании дошкольников; развитие новых форм общественно-семейного взаимодействия; оказание помощи семье в выполнении воспитательных функций; расширение педагогических знаний; обмен педагогическим, жизненным опытом, накопление и пропаганда национальных, семейных традиций.

Этапы создания «Школы бабушек», «Школы матерей» при ДО.

1 этап - изучение особенностей семей воспитанников, характер взаимоотношений со старшим поколением, степень участия бабушек в воспитании детей. (приложение -1, 2, 3)

2 этап – организация и проведение плановых встреч с членами Школ, с участием бабушек и мам.

Основные формы работы: консультации, беседы, дебаты, семинары-практикумы, мастер-классы, круглые столы, обмен опытом, просмотр видеороликов, творческие мастерские, участие в спектаклях, праздниках, концертах, викторинах, экскурсиях, организация выставок, конкурсов.

Развивать творческие способности детей, интерес к рукоделию, знакомить с изделиями, изготовленными мастерами казахского народа, создавать различные бытовые предметы, ювелирные изделия вместе с мамой, бабушкой (аппликация, лепка, вязание, плетение).

Можно привлекать мам и бабушек к участию в сценических постановках на утренниках, различных мероприятиях, разыгрывать простейшие постановки по знакомым литературным произведениям, сказкам, играть персонажей (изготовление костюмов героев, атрибутов, сюрпризных моментов и т.д.).

Организация в детском саду выставки рисунков в нетрадиционных техниках рисования. Привитие интереса детей к изобразительной деятельности, развитие их художественного восприятия, на основе использования нетрадиционной техники рисования привлекать мам и бабушек к совместной работе с детьми (внуками).

Организация родителей для пополнение книжного уголка и мобильной библиотеки книгами.

Побуждать бабушек и мам рассказывать детям рассказы и сказки на организованных мероприятиях по темам художественной литературы и развитию речи.

Проведение конкурсов выразительного чтения стихотворений детей старшей и дошкольной групп совместно с родителями, бабушками.

Во время организованной деятельности рекомендуется использовать аудио-или видеозаписи мам и бабушек при отгадывании загадок, чтении пословиц и поговорок.

Для вовлечения родителей в воспитательно-образовательный процесс и активизации работы «Школы бабушек» и «Школы мам» рекомендуется изготавливать вместе с родителями мягкие коврики. Для приобщения к рукоделию, а также развития мелкой моторики рук, можно привлечь девочек к украшению мягких ковриков и одеял казахскими орнаментами, то есть предложить им вырезать и располагать их.

Для организации деятельности «Школы бабушек», «Школы мам» в дошкольных организациях предоставляются следующие ссылки.

Бабушки показывают детям как сделать коврик и одеяло. При совместном выполнении таких работ бабушки, рассказывая истории, сказки, формируют у детей устную речь, словарный запас, дети овладевают навыками общения в различных жизненных ситуациях, развивают мелкую моторику рук, навыки работы в команде.

<https://youtu.be/TyZA9CBwhn8?si=i2472IYXDLHyi-CI>

<https://youtu.be/Qy2NI-WfKx4?si=fIIkaDg7TNRJFvtL>

Мамы, бабушки знакомят детей со способами приготовления национальных блюд казахского народа и совершенствуют познавательные знания у детей. Дети обогащают словарный запас словами тары, талқан, бидай, жент, диірмен. Расширяют представления о домашних животных и их детенышах (особенности поведения, передвижения, питания, польза для человека), о труде взрослых по уходу за ними.

https://youtu.be/AsCXoOFBqkQ?si=jg_0W7epQQCfmwVG

https://www.youtube.com/watch?v=hwC9C_tL_rE

<https://youtu.be/d5gIIMYVf80?si=i4sAb4kBsDuTz0No>

Знакомят детей с традициями казахского народа «тұсау кесу», доносят до детей, что их любят и их первый шаг приносит радость взрослым. В связи с этой традицией петь с детьми песни, танцевать, разгадывать загадки, разучивать скороговорки, считалки, обогащают словарный запас детей новыми словами.

<https://youtu.be/h0NcX0xf5tU?si=T1DYBiKAU0QrO5pF>

<https://youtu.be/-IxW1D4ieAI?si=StX7YCnyZV24bjTJ>

Бабушки и мамы приобщают воспитанников к национальным традициям казахского народа, знакомят детей с колыбелью, пропевая колыбельные во время игры, прививают детям привычку ежедневно перед сном слушать колыбельные. Учить детей слушать колыбельные, народные песни, сказки, авторские произведения.

https://youtu.be/bs_CRraWNdo?si=aOugviJ3xmBcmZd2

<https://youtu.be/ZacN5Et6joU?si=WQSF48UB-lqh9UBm>

<https://www.youtube.com/watch?v=TD7Lu2t1C3o>

Продолжают знакомить с обычаями и традициями казахского народа, объясняют значение традиций «Асар», побуждают детей помогать друг другу, играть вместе, дружно выполнять задания, радоваться друг другу, заботиться друг о друге. В детском саду бабушки и мамы могут познакомить девочек с валянием, показывая и обучая их, приобщают к рукаделию. Помимо изготовления различных предметов изделий быта из войлака, шерсти, натурального материала, можно нанести орнаменты и сделать декоративное изделия. Отрабатывают приемы валяния (стирка, сушка, отбивка, расчесывание, выщипывание овечьей шерсти) окрашивание шерсти и пряжи в разные цвета, выполнения орнаменты на войлоке развивают сочетания цветов.

https://youtu.be/UmGdLk_U-vw?si=KkqH4MFI7ZEK0Cvi

<https://youtu.be/fyePWparwhY?si=dF4ztLPx7VJjEpAV>

<https://youtu.be/lx4n5SnZ8M4?si=IqX8Dim0xKYdalx3>

При размещении орнаментов в процессе изготовления текемета, учат девочек правильно ориентироваться в пространстве и называть правильно основные цвета. Бабушки и мамы рассказывают о видах киркида (ши), объясняют, для чего он нужен, показывают как он вяжет, вместе с девочками плетут, приобщая детей к национальному искусству. Мамам рекомендуется с дочерьми печь баурсаки и другие хлебные изделия (булочки, блины, пиццы и т. д.). Показать, как делать одно из национальных блюд – курт, при

изготовлении курта можно развивать мелкую моторику рук детей, положив курт на ладонь и покатав его между ладонями. Попивая чай с приготовленными блюдами, мамы прививают дочерям интерес к домашним делам, чистоплотности и аккуратности.

<https://youtu.be/kHl-09lpxA8?si=SoUIWNwQ17vCl9Qv>

<https://youtu.be/ScOqlAJ4EtM?si=fFqXEiTyEE13BFfP>

<https://youtu.be/ZKpflyOYEK8?feature=shared>

С работами, организованными «Школой бабушек», «Школой мам», при дошкольных организациях, можно ознакомиться по следующим ссылкам.

<https://www.facebook.com/share/v/Pg3XJ9NQmFvbiTFf/?mibextid=qi2Omg>

<https://www.facebook.com/share/v/d3sdPauBnucArsNx/?mibextid=qi2Omg>

<https://www.facebook.com/share/p/mScVQqnPxtjPje2P/?mibextid=qi2Om>

РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ОРГАНИЗАЦИИ «ШКОЛЫ ОТЦОВ» ПРИ ДЕТСКИХ САДАХ

Цель: привлечение отцов к вопросам воспитания и развития ребенка, объединение усилий дошкольной организации и семьи.

Задачи:

- повышение авторитета отца и его влияния в воспитании детей в семье;
- взаимодействия отцов и педагогов в процессе всестороннего развития детей;
- вовлечение отцов в организацию и совместное проведение различных мероприятий с детьми;
- формирование позитивных отношений между детьми и отцами;
- оказание психолого-педагогической поддержки отцам в воспитании детей;
- повышение педагогической культуры родителей (законных представителей);
- обучение членов семьи взаимодействию и умению применять их в других социальных сферах;

Участники школ:

отцы, педагоги ДО

Принципы работы:

добровольность, соблюдение педагогической этики.

Основные направления деятельности : пропаганда положительного опыта семейного воспитания; повышение педагогической культуры родителей в воспитании дошкольников; развитие новых форм общественно-семейного взаимодействия; оказание помощи семье в выполнении воспитательных функций; расширение педагогических знаний; обмен педагогическим, жизненным опытом, накопление и пропаганда национальных, семейных традиций.

Этапы создания «Школы отцов» при ДО.

1 этап - изучение особенностей семей воспитанников, характер взаимоотношений со старшим поколением, степень участия отцов в воспитании детей. (*приложение-1*)

2 этап – организация и проведение плановых встреч с членами Школ, с участием пап.

Основные формы работы: беседы, консультации, дебаты, семинары-практикумы, мастер-классы, круглые столы, творческие мастерские, участие в экскурсиях, выставках, конкурсах, обмен опытом семейного воспитания, организация общественной деятельности детского сада.

Пап можно вовлекать к общественной деятельности детского сада:

в зимний период, очищая двор от снега и создавая различные образы из снега, приучать детей уважительно относиться к представителям знакомых профессий, к результатам их труда. Побуждать детей к игровой деятельности на основе наблюдений за трудом взрослых. Воспитывать уважительное отношение к результатам чужого труда, поддерживать желание помогать

В осенний период, проявляя заботу о птицах, папы с сыновьями могут изготавливать скворечники и устанавливать их на деревьях, вызывая у детей интерес к труду взрослых. Расширять круг наблюдений детей за трудом взрослых. Привлекать внимание детей к тому, как взрослые выполняют действия. Поддерживать желание помогать взрослым.

В летний период привлекать пап пересыпать песок в песочницу, сажать деревья, разрабатывать необходимое оборудование для предметно-пространственной развивающей среды и ремонтировать мебель в группе. Реализуя эти действия вместе с отцом, у детей развивается познавательный интерес к миру природы, чувство сопереживания к живым объектам природы, побуждать к уходу за растениями, участие в совместной трудовой деятельности и прививать чувство гордости за отца.

В целях укрепления здоровья детей, развития двигательной активности, формирования здорового образа жизни, отцов вместе с инструкторами по физической культуре можно привлекать как организаторов спортивных, национальных соревнований с детьми и их родителями.

Повышать творческие способности детей, интерес к рукоделию, знакомить с изделиями, изготовленными мастерами казахского народа, предлагать папам вместе с детьми изготавливать различные предметы быта, ювелирные изделия во время организованной деятельности по лепке и аппликации.

Вовлечение отцов в подвижные игры с детьми во время прогулки. Подвижные игры, помимо укрепления здоровья ребенка, помогают родителям узнать о способностях детей, позволяют общаться друг с другом.

Для организации деятельности «Школы отцов» в дошкольных организациях предоставляются следующие ссылки.

Отцы, изготавливая вместе с ребенком колыбель, знакомят их с ее деталями, дают представление о значении колыбели и повышают интерес

ребенка к ремеслу. Показывают мальчикам, как дублить кожу и плести из нее кнут, объясняют, что кнут необходим при езде на лошади.

<https://youtu.be/MLdAlJvbF2Y?si=ZFido6jwH3ZPd8UJ>

<https://youtu.be/NDjndbgbdWU>

<https://www.youtube.com/watch?v=N-mcw8z1cGw>

Изготавливая кувшины (различные скульптуры) из глины, вручную разминая ее, у ребенка укрепляются кисти рук и развивается мелкая моторика. Занимаясь гончарным делом, отец (дед) рассказывает своему ребенку технику изготовления, развивают память и речь ребенка, повышают его интерес к ремеслу.

<https://www.youtube.com/embed/DJCGNz2nkNg>

<https://youtu.be/8BbdShagSKk?si=3fmHhw9yCCbvyRZ5>

Папы, изготавливая домбру, сами играют на ней и учат детей воспринимать песни и кюи, исполненные на казахском национальном инструменте.

https://youtube.com/watch?v=CGGnrNT_d7I&feature=shared

Необходимо уделять внимание искусству изготовления различных предметов быта казахского народа из дерева, привлекать к их изготовлению детей, предлагать украшать готовые изделия орнаментами и дополнительными предметами (бусами, зернами) по желанию, формировать эстетические вкусы детей и расширять их кругозор.

https://youtu.be/qTN9tZfy6kE?si=0cb-S_6OatBrQv65

Обучать умению проявлять самостоятельность и креативность, целенаправленность и планирование своей деятельности при работе с бросовым материалом (бумагой, нитками, кожей).

<https://youtu.be/VD0UyDBcPCI?si=8Xw1qyD35YC1uyX9>

С работами, организованными «Школой отцов» при дошкольных организациях, можно ознакомиться по следующим ссылкам.

<https://www.facebook.com/share/p/bGV7vkTGeVU75Xpr/?mibextid=qi2Omg>

<https://www.facebook.com/share/v/Ub1mppEsukGLNhkM/?mibextid=qi2Omg>

<https://www.facebook.com/share/p/mScVQqnPxtjPje2P/?mibextid=qi2O>

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Воспитание порядочного, всесторонне развитого, зрелого, разумного гражданина, со сформированными национальными ценностями - задача семьи, детского сада и всего народа.

«Образование без воспитания - злейший враг человечества», - сказал Аль Фараби, добавив, что в первую очередь необходимо способствовать формированию современного, воспитанного подрастающего поколения. Конечно, первоначальное воспитание ребенок получает в семье, и, поскольку, задача, стоящая перед родителями и педагогом, разделена, чем прочнее связь между ними, тем успешнее результат воспитания. Родители являются первыми педагогами, формирующими в ребенке такие качества как нравственность, вежливость, доброжелательность, развивающие творческие, физические способности, прививающие трудолюбие. Поскольку каждая семья является частью общества, ответственность за воспитание детей должна одинаково ложиться и на семью, и на детский сад. Поэтому дошкольная организация, учитывая особенности семейного воспитания, активизирует деятельность Школ, направленную на повышение единства воспитательной работы в детском саду и в семье.

Ребенок, рожденный в каждой семье, является завтрашним гражданином не только родителей, но и родной страны. Ребенок, воспитанный в семье бабушкой и дедушкой, всегда растет духовно богатым, дальновидным, общительным. Доброта, верность и уважение к старшим - эти качества найдутся в сыновьях и дочерях, воспитанных бабушками и дедушками. Бабушкины нравы – великая ценность, источник воспитания, который веками передавался из поколения в поколение. Благодаря воспитанию бабушки ребенок учится различать хорошее и плохое, проявлять уважение к старшим, заботиться о младших. Ребенка, воспитанного бабушкой, считают «воспитанным». Так, получая доброту и благодеяние бабушки, в ребенке формируются позитивные навыки культуры поведения, получает общее духовное воспитание, помогает по дому, а также вырастает чутким, добрым и честным.

Виды и методы работы с родителями должны быть направлены на повышение педагогической культуры родителей, укрепление связи дошкольной организации и семьи, сохранение семейных традиций, усиление воспитательного потенциала. Успех педагогического взаимодействия детского сада и семьи зачастую зависит от использования воспитателем таких методов работы с родителями, которые вызывают интерес родителей к их деятельности и дают им возможность активно участвовать в образовательном процессе современной дошкольной организации.

АНКЕТА ДЛЯ РОДИТЕЛЕЙ

1. Каково участие бабушек в воспитании Вашего ребенка?

- а) только они и занимаются ребенком;
- б) дают советы, которые я игнорирую;
- в) дают полезные советы, к которым я прислушиваюсь;
- г) я делаю все, что они советуют;
- д) бабушки вообще не вмешиваются в процесс воспитания;
- е) бабушки в целом следуют моим пожеланиям.

Другое _____

2. Как часто Ваш ребенок общается с бабушками?

- а) с одной из них мы живем вместе, другая приходит по выходным;
- б) одна сидит с ребенком вместо няни, другая приезжает в гости время от времени;
- в) бабушки работают «нянями» по очереди;
- г) встречается с каждой раз в месяц;
- д) встречается с каждой реже, чем раз в месяц;
- е) не общается ни с одной из них.

Другое _____

3. Были ли у Вас конфликты с бабушками на почве воспитания детей?

- а) постоянно;
- б) редко, только по принципиальным позициям;
- в) нет, никогда.

Другое _____

4. Как Вы боретесь со стремлением бабушек делать все по-своему в воспитании детей?

- а) свожу к минимуму их общение с ребенком;
- б) провожу профилактические беседы;
- в) каждый раз отстаиваю свою позицию;
- г) не борюсь, так как у нас нет разногласий;
- д) не борюсь, поскольку это бесполезно;
- е) зачем бороться? На то и бабушки, чтобы баловать ребенка.

АНКЕТА ДЛЯ БАБУШЕК И ДЕДУШЕК

1. Каково Ваше участие в воспитании внуков?

- а) только я и занимаюсь ребенком;
- б) даю советы, которые родители игнорируют;
- в) даю советы, к которым родители прислушиваются;
- г) я делаю все, что скажут родители;
- д) я вообще не вмешиваюсь в процесс воспитания;
- е) родители, в целом, следуют моим пожеланиям.

Другое _____

2. Как часто Вы общаетесь с внуками?

- а) постоянно, т. к. мы вместе живем;
- б) приезжаю в гости время от времени;
- в) встречаемся раз в месяц;
- д) встречаемся реже, чем раз в месяц;

Другое _____

3. Были ли у Вас конфликты с родителями на почве воспитания внуков?

- а) постоянно;
- б) редко, только по принципиальным позициям;
- в) нет, никогда.

Другое _____

4. Если мнение родителей в вопросе воспитания не совпадает с Вашим, каковы Ваши действия?

- а) свожу к минимуму общение с ребенком;
- б) провожу профилактические беседы с родителями;
- в) каждый раз отстаиваю свою позицию;
- г) не борюсь, так как у нас нет разногласий;
- д) не борюсь, поскольку это бесполезно;
- е) зачем бороться? На то и родители, чтобы воспитывать ребенка.

Другое _____

Памятка для бабушек и дедушек

Дорогие бабушки и дедушки!

Предлагаем вам несколько советов по вопросам воспитания внуков и внучек.

1. Свою любовь и преданность к внукам не превращайте на деле в услужливость и рабское повиновение. Не становитесь бабушками-попустительницами.
2. Не берите на себя детские заботы, которые нужны им для самовоспитания.
3. Не балуйте их множеством подарков и бесконечным доставлением удовольствия.
4. Не проявляйте по отношению к ним мелочной опеки.
5. Рассказывайте им чаще о себе, своем детстве, своей работе.
6. Раскрывайте им свою душу, доверяйте им свои сомнения, горести, переживания.
7. Секретничайте с ними, рассказывайте и читайте им сказки, гуляйте вместе с ними.
8. Показывайте им примеры доверия, отзывчивости, трудолюбия.
9. Давайте им возможность работать рядом и вместе с вами.
10. Говорите с внуками, как со взрослыми.
11. Не напоминайте внукам о том, что они еще маленькие. Старайтесь вовлекать их в дела, в которых они почувствуют себя взрослыми.
12. Будьте, пожалуйста, вежливы, последовательны в общении с внуками.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Модель развития дошкольного воспитания и обучения ППРК от 15 марта 2021 г. № 137
2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения. Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 3 августа 2022 года № 348
3. Типовые учебные программы дошкольного воспитания и обучения Приказ Министра просвещения от 14 октября 2022 года № 422
4. Руководство к Типовой учебной программе дошкольного воспитания и обучения. – Астана, 2022. – 178 с.
5. «Мәңгілік ел» ұлттық идеясын мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында жүзеге асырудың шарттары. «Қазақстанда мектепке дейінгі білім берудің ғасырлық тарихи шежіресі» атты Республикалық педагогикалық оқу. Қостанай. 2017
6. Жумабекова Ф.Н Дошкольная педагогика – Алматы: Фолиант, 2008

СОДЕРЖАНИЕ

1.	Пояснительная записка	19
2.	Организация при детских садах «Школы бабушек», «Школы матерей», «Школы отцов»	21
3	Рекомендации по организации при детских садах «Школы бабушек», «Школы матерей»	22
4	Рекомендации по организации при детских садах «Школы отцов»	25
5	Заключение	28
6.	Приложения	29
7	Список использованных источников	32